

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

LIII. Utrum in Justificatione peccata verè tollantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

res, vel inimici; minimè verò iusti, amici DEI, hæredes regni cœlestis; hæc quippe posterior denominatione longè alia est, aliudquè importat, nempe intrinsecam animæ pulchritudinem & ornatum, qui nullâ voluntatum transfusione per extrinsecam pulchritudinem & ornatum ac decorum alterius obtineri potest, sicut nullus locus tenebricosus fieri potest lucidus per lumen quod extrâ illum existit; constat autem in Sac. Script. iustos lucem, peccatores verò tenebras appellari; *eratis aliquando*, inquit Apost. ad Ephes. 5. v. 8. *tenebrae, nunc autem lux in Domino.*

XXIV. Re desperatâ Sectariorum nomen confugiunt. Justificare, inquit Amesius fol. 125. ut semper fere in Scriptura sic præcipuè, cum Deus dicitur impium justificare, accipitur significatione forensi pro iustum habere; pronunciare &c. Respond. cum Tannero Tom. 2. D. 6. Q. 5. dub. 1. nihil inde contra nos evinci. Nam quicumque veraciter ab altero pronuntiatur iustus, is verè habet iustitiam aliquam internam. Sed homo veraciter & sæpe à DEO pronuntiatur iustus. Ergo is habet verè inhærentem iustitiam coram Deo. Major ostenditur inductione; quippe semper tam apud Sacros quàm prophanos Doctores, adeoque communi loquendi usû etiam forensi, is qui iustificatur, seu iustum pronunciat alterum, tribuit illi suâ estimatione iustitiam internam ejus generis, quæ ad forum iustificantis pertinet; sic enim Judex politicus tribuit iustificato iustitiam, hoc est, innocentiam politicam & immunitatem ab imputato scelere. Neque prædictum vocabulum unquam aliter usurpatur; hoc solum discriminè est inter iustitiam politicam & divinam; quod Judex in foro externo non primùm conferat iustitiam ei, quem absolvit, sed solum declarat in esse, & in hoc ipso tamen nonnunquam fallatur: Deus autem absolvendo seu iustificando hominem & facit iustum, & in suâ sententiâ aut iudicio nunquam fallatur. Videatur Bellarminus Lib. 2. de Justificat. cap. 9.

CONTROVERS. LII.

UTRUM IN JUSTIFICATIONE
ne peccata verè tollantur?

 Sctarij Justificationem suam in duas fecant partes; primam volunt consistere in tali peccatorum remissione, ut tamen ista peccatori re ipsâ inhæreant, & solvunt tegantur: alteram dicunt esse cõperculum quoddam supra peccata hominum tecta, nempe Justitiam Christi, non verò qualitatem quandam infusam, quam nos Gratiâ Sanctificantem appellamus. De hac parte diximus contrav. priore. Nunc de illa agemus.

PARS PRIOR.

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

I. **D**octrina prima. Gratiâ Sanctificans de se & naturâ suâ exigit expulsiõnem peccati.

Ita cum S. Thomâ 1. 2. q. 113. a. 2. plerique. Probatur. Tum quia hæc doctrina conformior est Tridentino Sess. 5. in decreto de peccato Originali asserenti *per gratiam in Baptismo collatam remitti reatum peccati originalis*, quod causalitatem formalem denotat. Tum quia Catechismus Romanus ait. *gratiam juxta Tridentinum esse qualitatem in anima splendorem & lucem delentem omnes maculas animæ*, quod sine dubio denotat vim naturalem sufficientem ad eum effectum. Tum quia cum qualitas naturâ suâ expulsiõnem peccati non repugnet, conforme est Sac. Scripturæ Patribus ac Theologis, talem de facto esse gratiam; quippe affirmant passim, eam esse *pretiosissimum donum*, 2. Petri 1. v. 4. *Lucem*. 2. ad Corinth. 4. v. 6. ad Ephes. 5. v. 9. *Vitam* 1. Joan. 5. v. 24. *Sanctitatem*. ad Ephes. 4. v. 24. *Filiationem Dei* 1. Joan. 3. v. 1. *Iustitiam* ad Ephes. cit. & alibi &c. Atqui Lux naturâ suâ opponitur tenebris, Vita morti, Sanctitas iniquitati, Filiatio exclusioni à regno per peccatum &c. Si autem gratia nihil horum habet naturâ, quomodo maximum & pretiosum DEI donum diceretur? quomodo cæteræ dotes & prærogativæ ei tribuerentur? Ergo immerito de tali virtute dubitatur?

II. Oppositum tenent Nominales & nonnulli alij Theologi rati, ad hoc ut gratia sanctificans deleat peccata, reddat Amicum; & Filium Dei &c. necessarium esse favorem Dei extrinsecum per modum formæ. Moventur maximè. Tum quod gratia non acceptetur à Deo propter suam perfectionem sive naturalem sive moralem. Tum quod aliàs iustus non posset peccare ob impedimentum naturale, nempe gratiam impeditivam peccati. Tum quod gratia per absolutam Dei potentiam possit stare cum peccato mortali, DEO conservationem illius contra exigentiam continuante. Ergo ex se non facit Sanctum, sed tantum per extrinsecum Dei favorem: Hæc, inquam, omnia talia non sunt, ut aliquid contra doctrinam nostram persuadeant. Respond. ad 1. gratiam acceptari à Deo propter perfectionem naturæ talis, quæ sit quasi obligatio & promissio Dei, ut inde favorem DEI non negemus, sed tali entitati affixum affirmemus. Ad 2. Iustum non posse peccare simul & retinere gratiam impeditivam peccati: at bene peccare & per peccatum expellere gratiam; quia Deus hanc conservans non prius se ad id determinat, quàm videat, eum hominem non determinare se ad peccatum; ideoque in illo priori, quo homo est liber ad peccatum & ejus carentiam, præscinditur à gratiâ, sicuti universim causa pro prior naturæ solum concipitur cum necessarijs ex parte suâ ad operandum; ut docetur in Philosophia. Ad 3. transeat Antecedens, negatur consequentia: Nam ut aliqua forma dicatur verè & absolute habere aliquem effectum, sufficit ut eam naturaliter præstet, etiãmsi divinitus impediri possit, uti patet in calore, qui utique nimius torquet hominem ex natura sua, quantumvis tortura hæc divinitus impediri possit. Dixi transeat Antecedens; quia de hoc lis est inter Scholasticos. Negant aliqui, posse etiam divinitus gratiam stare cum peccato mortali. Affirmant plures alij, quibus nos subscribitur cum Card. Bellarmino L. 2. de Justif. cap. 16. Nam quando homo actu peccat, gratia non potest desinere in eo esse, nisi per subtractionem concursus divini. At DEUS potest absolute continuare

tinuare suum concursum, non obstante exigentia peccati, ut hunc denegat, & cum tali turpitudine non relinquit in eodem subiecto tantam pulchritudinem; si autem potest Deus conservare gratiam in homine, dum actu peccat, quare idem non possit post peccatum actuale transactum? Ergo gratia divinitus permanere potest cum peccato tam actuale quam habituali. Nec inde inferre licet, hominem fore conversum ad Deum, & ab eodem aversum, justum injustum &c. Nam similia duo important; unum positivum, nimirum gratiam; negativum alterum, videlicet carentiam peccati. Utrumque horum præstat gratia etsi diverso modo; etenim positivum per suam entitatem facit; negativum verò per connexionem cum eodem & exigentiam remissionis peccati, quam etsi suæ debitam naturæ non consequatur absque interveniente DEI remittentis voluntate; hæc tamen non obstante intrinsecâ illa gratiæ exigentiâ potest non esse, sive non intervenire, utpote actus DEI liber. Cum ergo tunc non daretur ea carentia peccati, adeoque subiectum requisitum; non etiâ darentur absolute effectus, & cæ, quas diximus denominationes. Videri potest Oviedo 1. 2. Tract. de Gratia Contr. 4. p. 3.

III. *Doctrina secunda.* Gratia expellitur per peccatum actuale & habituale non efficienter physice, sed moraliter. Ita ex communi fere aliorum Theologorum Arriaga. Tom. 4. D. 45. n. 43. ubi bene advertit, efficienter destruere dupliciter accipi posse; nimirum vel immediate cessando à conservatione rei, vel producendo aliquid, quod ipsam destructionem petat. Hoc ergo notato. Facile patet ratio prioris; quia peccatum tam actuale quam habituale nihil physicum à se distinctum producit effective, quod sit gratiæ contrarium, sed immediate per se ipsi expellit illam. Ratio posterioris est; quia ille moraliter effective concurrat ad aliquid, qui ad hoc inducit alium, jubendo, suadendo, perendo &c. Atqui hoc facit peccatum & actuale & habituale demeritoriè gratiam expellendo, adeoque Deum quasi inducendo, ne cum tali turpitudine pulchritudinem supernaturalem sive gratiam conservare pergat. Ergo &c. Hinc à fortiori peccator ipse dici potest expellere gratiam efficienter moraliter, quatenus efficit peccatum actuale pugnant cum gratiâ. Habitus vitiosus non habet repugnantiam cum gratia, neque hæc formaliter ab anima expellit, ut patet in plerisque justis, qui pravis habitibus affecti fuerunt. Quomodo autem vicissim gratia expellat peccatum, ex his ipsis constat.

IV. *Doctrina tertiâ.* Remissio peccati, quæ in justificatione formaliter includitur; non est sola occultatio, seu non imputatio, sed vera abolitio & omnimodâ peccati mortalis delitio. Ita omnes Catholici & definit Trident. Concilium Sess. 5. in decreto de peccat. orig. his verbis: *si quis per JESU Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismo confertur, peccati originalis reatum remitti negat, aut etiam asserit, non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed dicit, illud tantum radii regi; non imputari, anathema sit.* Et mox addit rationem inquisiens: *in reatu enim nihil odit Deus, quia nihil est damnationis ipsi, qui verè sepulti sunt cum Christo per Baptismum in mortem.* Idem dogma habetur in Sac. Scriptura, quæ affirmat omnia nostra peccata projici in profundum maris. Michæ 7. v. 19. deleri. Act. 3.

v. 19. tolli Joan. 1. v. 29. *impium mundari, lavari, & super nivem dealbâri* Plal. 50. v. 9. Si ergo peccata projiciuntur, tolluntur, delentur &c. quo pacto manent adhuc in homine justo? Sacre Scripturæ consonant Patres; è quibus D. Augustinus L. 1. contra epist. Pelagij c. 13. cuidam asserenti; Baptisma solum radere, non auferre peccatum sic respondet: *quis hoc nisi infidelis asserat? dicimus enim Baptisma dare omnium indulgentiam peccatorum, & auferre crimina non radere.* Idem suadet ratio. Nam Deus vel potest penitus auferre & abolere peccatum; vel non potest? si non potest, non est Omnipotens; quia omnipotentia omnia debet posse, in quibus nulla apparet implicantiâ contradictionis, sicuti non apparet in hac abolitione peccati: si potest, quare non facit? an Christus tantum non meruit? an Deus ita est tenax, ut nolit penitus tollere? quæ omnia sunt blasphemæ & divinus perfectionibus repugnantia. Similiter tegendo peccata vel non deponit DEUS odium & iram erga hominem, sed pergit illum odisse; vel cessat ab odio erga illa peccata; ita ut propter hæc homines illi non amplius displiceant sed potius placeant, & amore amicitiae amentur? prius aperit esse falsum; innumeris enim locis Scripturæ dicuntur homines Deo placere, amici, & dilecti esse. Si ergo posterius jam verissime tolluntur peccata; etenim peccatum habituale, ut moraliter manens, nihil est aliud formaliter, quam physica præterito, ut à Deo nunc odio habita, seu non condonata; unde ipsum cessare ab odio est tollere. Videantur DD. à Walenburch Tom. 2. fol. 488.

PARS POSTERIOR.

ERRORES HAERETICORUM.

V. *Error primus.* Non datur Gratia Sanctificans, seu qualitas supernaturalis peccati manens, quæ in anima subiecta omne omnino peccatum radicatus in ea tollat. Ita Sectarij moderni Lutherani apud Gerhard. L. 2. Part. 2. à fol. 911. & eodem L. P. 3. fol. 681. Calviniani apud Amel. Tom. 3. à fol. 67. & Tomo 4. à fol. 113. probant. Tum quia nullum hujus gratiæ peccatorum delectivæ habetur fundamentum in Scriptura; Gratia enim, inquit Arnesius Tom. 4. fol. 115. apud Paul. ad Rom. 3. v. 24. & ubicunque agitur de justificatione in Scriptura nihil aliud significat, quam *gratum Dei in nos favorem actualem.* Tum quia etiâ homini in justificatione dona infundantur, quibus formaliter sit justus, & renovatus existat, hæc tamen non sunt justitia ut per illa constituatur justus, sed illud sit prius per justitiam Christi imputatam, ad quod deinde legitur Sanctitas & renovatio, & quidem sola imperfecta, & eorum Dei tribunalis noxia. *Etsi, inquit Calvinus L. de verâ Ecclesiæ reformat. pag. 388. nunquam reconciliemur DEO, quin simul denemur inhaerente justitiâ, distingui tamen debent, quæ separari nequeunt.* Dicere vult, duplicem esse justitiam, unam extrinsecam à Deo nobis imputatam, quæ reverâ justificamur; alteram inhærentem ac constantem fide spe & charitate atque operibus bonis. Tum quia communiter Doctores ac Patres Ponti-

Pontificij ad vitam æternam referunt, quod in ea demum Sponsa Christi futura sit sine ruga & macula. Tum quia ejus rei, quæ gratis datur, non potest esse fundamentum in acceptatione. At justificamur gratis. Ergo non datur qualitas physica seu gratia in acceptatione, ob quam eam causam meritoriam justificationem acquiramus.

VI. Hunc errorem satis jam rejecimus in priori Controv. Et manifestè repugnat Sac. Scripturæ, quæ diversimodis in locis affirmat hominem *ablutum, sanctificatum, renovatum, regeneratum*, imò *immaculatum*, ut Psal. 118. *Beati immaculati in via.* & Cant. 4. v. 7. *tota pulchra es, & macula non est in te.* 1. ad Corinth. 6. cum Apostolus gravissimos peccatores retulisset, subjecit v. 11. *Et hæc quidem fuistis, sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati in nomine Domini JESU Christi, & in Spiritu Dei nostri.* Item ad Ephes. 4. v. 23. *Renovamini autem Spiritu mentis vestræ, & induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia & sanctitate veritatis.* 1. Petri 1. v. 3. *qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos scilicet in Baptismo, ut patet ad Tit. 3. v. 5. Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis.* Hæc omnia intelligi non possunt absque justitia homini intrinsicè infusâ, per quam absolvitur homo à peccatis, justificatur, sanctificatur, renovatur, & regeneratur, ut in se penitus novus existat, qui prius formam Adæ gesserat, per peccatum sibi inhærens. Argumenta allata nihil persuadent.

VII. Respondetur ad i Extra omne dubium esse, quod homo ex favore & misericordia DEI justificetur; sed præter hunc favorem & gratiam activam; quæ in Deo est, & se tenet ex parte efficientis; dari aliam gratiam à DEO creatam, & homini donatam, quam non malè dixeris *intrinsecè in Deo ergo nos Benevolentia externam expressionem in anima nostra existentem*: falsumque esse; absque fundamento Scripturæ id à nobis asseri. Nam apertè habetur Joan. 1. v. 16. *de plenitudine ejus nos omnes accepimus & gratiam pro gratia, quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Jesum Christum facta est.* Ubi gratia, quam accepimus, non potest intelligi, de gratia activa, seu Dei favore & benevolentia, quia illa non est facta, sed est DEO intrinsecè. Omitto plura Scripturæ testimonia alibi jam adducta. Ad 2. negando, justos nos fieri per imputationem justitiæ Christi. Nam per charitatem & donum animæ intrinsicè inhærens, quæ est Justitia, formaliter nos justificari, clarè indicat Sac. Scriptura. Tum alibi. Tum ad Titum. 3. v. 4. ubi eum Apostolus dixisset: *Cum autem apparuit benignitas & humanitas Salvatoris nostri DEI, non ex operibus justitiæ, qua fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit, per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus S. quem effudit in nos abundè per JESUM Christum Salvatorem nostrum.* Subjungit: *ut justificati gratiâ ipsius heredes simus secundum spem vite æternæ &c.* per Spiritum enim diffusum, quò tanquam per causam formalem primò regeneramur & reformamur, intelligitur donum creatum, & animæ intrinsicè inhærens, quæ est justitia, seu gratia Sanctificans, ut communiter interpretantur PP. è quibus Augustinus epist. 106. ait: *antequam gratiâ justificetur, & justus efficiatur homo, quid est nisi impius?* Si autem homo antequam gratiam & charitatem accipiat, est impius. Ergo non fuit per extrinsecam imputationem Justitiæ Christi justificatus. Ad 3. Patres & Doctores nihil aliud per hoc indicare velle, quam homines

communiter in hac vita, quantumvis justos, non esse absque omnibus peccatis saltem venialibus ob humanam fragilitatem commissis, quibus tamen Sanctitas, Justitia, & Amicitia cum Deo non tollitur; *septies enim in die cadit justus, & resurgit.* Prov. 14. v. 16. Ad 4. justificationis utique non dari causam meritoriam ex parte hominis, sed merè per gratiam & misericordiam DEI fieri, ut patet ex verbis Apostoli ad Titum cit. At Gratia Sanctificans est ipsa justificatio & Sanctitas, quæ animæ hominis infusa eam à peccatis purgat, regenerat, renovat, & sanctificat. Quod D. Augustinus indicat hisce verbis notatu dignissimis in Psal. 89. *Laudemus & exaltemus illum, qui fecit ipsam justitiam, quam habemus; ipse in nobis fecit; quis enim in nobis fecit justitiam, nisi qui nos justificavit?* Nos ergo impij: ille justificator, quando & ipsam justitiam ipse in nobis fecit, quæ illi placeamus.

VIII. Error secundus. Peccata in Justificatione non verè tolluntur, sed solummodo teguntur. Ita apertè delirant Sectarij hujus temporis Lutherani apud Gerhard. L. 2. P. 2. fol. 513. Calvinistæ apud Amesium Tom. 3. fol. 66. ima summis, cælum terræ, peccata Justitiæ sociantes. Probat ex Psal. 31. v. 1. (aliud enim argumentum peculiare apud cit. non reperio) malè intellecto: *Beati, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum recta sunt peccata.* Ubi remissio explicatur per tegumentum; quod aurem tegitur, inquitur, non tollitur, sed tantum absconditur; quia Deus dissimulat, se videre peccata hominum, & non vult ea punire, quasi non essent.

IX. Mirandum planè est, hæreticos hoc unum vocabulum tegumenti in unico loco Sac. Scripturæ repertum præferre multis alijs clarè affirmantibus; peccata penitus tolli & elui, quæ loca Scripturæ supra adduximus. Arguent certè vesani isti homines Joannem Baptistam, non rectè dixisse Joan. cap. 1. v. 29. *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi;* sed dicere debuisse: *ecce agnus Dei, ecce qui tegit peccata mundi;* sic nempe Agnus sanguine suo Apoc. 22. v. 14. lavare stolas & emaculare non potuit, sed sordes tantum obtegere justitiæ suæ stolæ, an non hæc aperta in sanguinem Christi injuria? Adhæc si peccata manent in Justis, tunc etiam manebunt in beatis, adeoque falsum erit, quod ait Joannes. Apoc. 21. v. 27. *de Cælesti Jerusalem: Nihil intrabit in eam inquinatum.* Falsum etiam erit quod ait Apost. Ad Ephes. 5. v. 25. *de Ecclesia: Christus dilexit eam, & se ipsum tradidit pro ea; ut illam sanctificaret, mundaret lavacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam non habentem maculam aut rugam aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta & immaculata;* hoc inquam, falsum erit; etenim secundum hæreticos est plena maculis & sordibus peccatorum, instar leprosi pallio recti, vel instar sepulchri dealbati, ut ait Christus Matth. 23. v. 27. *Erunt sicut sepulchra dealbata, qua a foris parent hominibus speciosa, intus autem sunt plena ossibus mortuorum.* Pluribus errorem hunc supra rejecimus.

X. Ad fundamentum Adversariorum respondemus, non tantum dici id tegi, quod verè remanet & solum occultatur, sed etiam id, quod verè aufertur. Eleganter D. August. Tom. 8. Ennarrat. 2. in cit. Psal. notat, vulnus aliter tegi à vulnerato, aliter à Medico; ille pallio occultat vulnus: iste emplastro sanat & aufert. Sic nempe, inquit S. Pater, *DEUS tanquam Medicus tegit peccata nostra*

za nostra & vulnera, id est, sanando & illa auferendo; Similiter imputatur nobis non tantum id, quod in se tale non est; sed etiam, quod verè tale est, sic peccata dicuntur nobis imputari, ac proinde non-imputatio, cuius fit mentio eodem Psal. v. 2. significat & id quod verè tollitur & deletur.

XI. Dicit Gerhard. L. 2. part. 2. cit. fol. 912. peccata in Baptismo & justificatione verè remitti, & calumniam Lutheranis fieri à Pontificijs, quando isti spargunt; juxta illorum doctrinam peccata tantum radi, tegi, & non tolli. Idem sentit Hailbrunner in suo novo Papatu fol. 37. asserens hanc Lutheranorum doctrinam conformem esse Sancto August. Tom. 7. de Concup. & Nupt. L. 1. c. 25. ubi ait: *Concupiscentiam carnis in Baptismo dimitti, non ut non sit, sed ut in peccatum non imputetur.* Respondeo Gerhardum ludere in verbis, nec scire quid dicat. Nam si remittantur peccata in baptismo & justificatione, vel absolute adhuc aliquid peccaminosum Deoque displicens manet, vel non? si manet. Ergo peccata non sunt remissa: si non manet. Ergo peccata penitus sunt sublata, quæ Catholicorum est doctrina, & non merè non imputata. Audis illum loc. cit. distinguere, peccata deleri solum, ut non amplius ad damnationem imputentur: non autem ut nullæ illorum maneant reliquæ. Sed hoc est, quod dixi, nescire Gerhardum, quid loquatur; implicat enim in adjecto, peccata deleri solum, ut non amplius ad damnationem imputentur, & hoc ipso non penitus tollantur, atque homo perfecte innovetur, ut expressis verbis docet S. August. Lib. 6. contra Julian. c. 5. ajens: *nunc autem gratia perfectè innovat hominem. quantum ad liberationem ab omnibus omnino peccatis.* Quando igitur idem S. Pater L. 1. de Nupt. & Concupisc. cit. scribit. *Concupiscentiam dimitti, non ut non sit, sed ut in peccatum non imputetur,* aliud dicere non vult, quàm id, quod in homine per concupiscentiam: & in hac se singulariter manifestat, hoc est, peccatum originale dimitti, non quod ipsa concupiscentia amplius non sit, sed quod non amplius nobis in peccatum imputetur; siquidem peccatum & culpa non amplius existit; cum enim peccatum originale per concupiscentiam, & in hac singulariter se prodat, idcirco hæc ipsa concupiscentia appellatur peccatum. Atque hunc esse verum sensum S. Augustini, ipsimet etiam Adversarij fatentur. Et idcirco Lutherus & Melancthon corruerunt prædicta Augustini verba, loco *concupiscentia* verbum *peccati* ponendo; Lutherus quidem in Assert. a. 2. Melancthon verò in Apolog. §. de Justitia. ubi ita scribunt: *ad eundem modum loquitur Augustinus, qui ait: peccatum in baptismo remittitur, non ut non sit, sed ut non imputetur; hic palam fatetur, esse hoc, & manere peccatum, tamen non imputetur.* Nunquid hoc est crimen falsi? absque dubio; & quidem magnum & apertum; quid autem opus fuisset tali corruptione verborum, si ista per se Adversarij patrocinata fuissent. Videri potest Jacobus Keller in Papat. Cathol. Tom. 2. fol. 172. Tanner Tom. 2. Disp. 4. Q. 7. a. num. 80.

Et infra Controversia nostra
60. §. XVIII.

✠:o: IHS. :o:✠

CONTROVERS. LIII.

DE DISPOSITIONIBUS Justificationis?

Dives Causæ concurrunt ad Justificationem Impij, quas omnes D. Paulus ad Rom. 3. v. 24. indicat his verbis: *Justificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem, quæ est in Christo JESU, quem proposuit propitiationem per fidem in sanguine ipsius.* Nam justificamur à DEO gratis, hoc est, ex merâ liberalitate, quantum ad nostra merita, & hæc Dei liberalitas est causa Efficiens. Justificamur autem per gratiam ipsius, hoc est, per Justitiam ab illo donatam & infusam; & hæc est causa Formalis. Justificamur item per redemptionem, quæ est in Christo JESU, & hæc est causa Meritoria. Justificamur denique per fidem in sanguine propitiationis, & hæc est causa Dispositiva. Hæc expositio conformis est S. Augustino, alijsque Patribus; atque ipsa Apostoli verba, nisi contra nativam vim torqueantur, eam spontè ingerunt. Hæretici tamen longè aliter eadem verba interpretantur, & gravissimè tam contra Dispositiones, quàm reliquas Causas errant. Unde de causa Dispositiva præfens controversia: proxima de reliquis causis instituetur.

PARS PRIOR

DOCTRINAE CATHOLICORUM.

I. **D**octrina prima. Ad Justificationem impij aliqua est necessaria Dispositio Moralis, quæ per unum aut plures actus bonos fiat. Hoc dogma habetur in pluribus Sac. Scripturæ locis, in quibus DEUS petit ab homine, ut agat penitentiam, & convertatur ad Dominum, ad hoc ut ipse in suam gratiam illum recipiat. Ezechiel. 18. v. 30. Joël. 2. v. 10. i. Reg. 7. v. 3. Matth. 3. v. 2. *penitentiam agite.* Eandem veritatem definit Tridentinum Sess. 6. c. 5. & 6. ac tradiderunt Patres, dum peccatores ad penitentiam hortantur, ut superfluum sit eorum testimonia referre. Congruentia esse potest, quod planè oportuerit, ut pro tam ingenti beneficio se homo aliquantulum prepararet per actus bonos; quod quia homines inæqualiter faciunt, & unus agit penitentiam, non alter, ideo remittit Deus de facto uni homini peccatè, alteri verò non, absque justa cuiusque querela, quod damnatus sit præ alio, qui non magis erat dignus veniâ; quippe responderi poterit, illum penitentiam egisse: non item istum. Ergo non Dei, sed hominis est causa. Imprimis autem ad Justificationem in adultis requiritur Fides. Nam clara sunt verba Sac. Scripturæ ad Heb. 11. v. 6. *Sine fide impossibile est, placere DEO; credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* Concilium etiam Trident. Sess. 6. c. 6. cit. inter dispositiones primo loco numerat fidem, utpote fundamentum vitæ spiritualis. Præter fidem tamen ad justificationem requi-